List 12. **NOVICE** Tečaj LVI.

gospodarske, obrtniške in národne.

izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 3 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 75 kr. in za četrt leta 90 kr., — po pošti prejemane pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 40 kr. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserate) vzprejemlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 8 kr., za dvakrat 12 kr., za trikrat 15 kr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 24. marcija 1898.

Politiški oddelek.

Sprava.

Mej narodno stranko in med katoliško-narodno stranko Idosežena sprava se je zagotovila s posebno pogodbo, Sprava je časnta za obe stranki in lahko obrodi obilo zlatega sadu. Spravna pogodba se glasi:

I.

Kluba národne in katoliško-narodne stranke v deželnem zboru Kranjskem skleneta med saboj za tekočo volilno dobo trdno in neločljivo zvezo.

Oba sprijateljena kluba bodeta delovala za razvoj javnega življenja v kulturnem, socijalnem in gospodarskem oziru na krščanski podlagi in zlasti odločno potegala se za narodne pravice ter politični, gospodarski in socijalni napredek slovenskega ljudstva.

Kot svojo posebno nalogo bodeta sprijateljena kluba smatrala:

a) potezati se za pravice in napredek celokupnega slovenstva v zmislu resolucij vseslovenskega in istrsko-hrvatskega shoda z dne 14. septembra 1897.;

b) dosledno pripravljati pot za združenje vsega slovenskega vzemlja v jedno vpravno skupino s središčem v Ljubljani.

c) delovati za socijalne reforme v korist kmetskega; trgovskega, obrtnega in delavskega stanu;

d) potezati se za politično svobodo ljudstva in za razširjenje političnih pravic — zlasti volilne pravice v vse javne zastope — na najširše kroge prebivalstva.

II.

Da poslancem národne in onim katoliško-narodne stranke ne bode potreba odrekati se — zlasti onim národne stranke naprednih — in onim katoliško-národne stranke katoliško-národnih načel, ki so jih doslej vodila pri njihovem javnem delovanji, ostanejo tudi poslej še v dosedanjih klubovih zvezah.

V posredovanje vzajemnega postopanja sprijateljenih klubov, se osnuje skupni odbor.

Skupni odbor obstoji iz 8 članov in 4 namestnikov.

V ta odbor voli vsak sprijateljenih klubov 4 zastopnike in 2 namestnika iz svoje sredine.

Volitev skupnega odbora velja za dôbo zasedanja in se ima tedaj s pričetkom vsakega zasedanja obnoviti.

III.

Vsaka zadeva, ki ima priti v deželnem zboru v razpravo ali glasovanje, mora se preje pretresati v skupnem odboru, ki sklepa z nadpolovično večino glasov.

Sklepu in izrecilu skupnega odbora morata se brezpogojno pokoravati oba sprijateljena kluba, izvzemši šolstvo, glede katerega se jima prepušča popolna svoboda, dokler se ne doseže skupni klub. Vendar si pa oba kluba prizadevajta doseči tudi v tem vprašanji jednotno postopanje.

IV.

Skupni odbor izbere iz svoje srede po dva načelnika in dva namestnika in sicer tako, da se izmed odposlancev vsacega kluba izbere po jeden načelnik in jeden namestnik. V predsedovanju vrstita se načelnika odnosno namestnika tako, da vsaki seji predseduje drugi. Za prvo predsedstvo v zasedanji odločuje žreb

Skupni odbor je sklepčen le tedaj, če je vsak klub zastopan po štirih članih odnosno namestnikih. Predsednik se vselej udeležuje glasovanja.

Posvetovanje in sklepanje v skupnem odboru se mora za 24 ur odtržiti, če to zahteva polovica članov. V obnovljeni seji zopetna odložitev iste zadeve ni več dopustna, če je ne zahteva večina članov.

V.

Ko bi se v kakej zadevi v skupnem odboru ne dosegla večina, spraviti je stvar pred skupno sejo obeh sprijateljenih klubov.

Skupno sejo skliče in vodi tisti predsednik skupnega odbora, ki je zadevni neuspešni seji poslednjega predsedoval.

V skupni seji sprijateljenih klubov poročata najpreje za vsako stranko skupnega odbora po jeden poročevalec.

Poročilu sledi debata, ki se vrši po določilu poslovnega reda deželnega zbora.

Potem se glasuje in odloči z dvetretjinsko večino, a navzoče morajo biti tri četrtine članov obeh klubov.

VI.

V doslej spornih točkah gledišča in višje dekliške šole se bode dogovorno naslednje postopalo;

a) glede podpore nemškemu gledališču prepušča se članom obeh klubov svoboda;

b) slovenskemu gledališču se osigura letna podpora najmanje 6000 gld.;

c) slovenski višji dekliški šoli v Ljubljani se osigura letna podpora najmanje 2000 gld. in k večjemu 3000 gld. pod pogojem, da se deželnemu odboru konceduje pravica biti v kuratoriji zastopan po svojem odposlancu.

VII.

Volitve v odseke vrše se tako da imata v njih oba sprijateljena kluba po jednako število članov. Za načelo velja, da se veleposestniškej stranki prepusti za odseke po tretjina mandatov.

VIII.

Oba kluba zavežeta se delovati k temu, da se ublaže nasprotja, ki so nastala vsled medsebojnih bojev katoliško-narodne in narodne stranke na političnem, gospodarskem, socijalnem in zlasti tudi časnikarskem polju.

Oba sprijateljena kluba se zavežeta varovati sedanjo posestno stanje obeh strank mej spravno dobo in sicer tako, da se vsaka stranska obveže, ko bi v kakem volilnem okraju v tekočej volilnej dôbi iz kakoršnega uzroka koli prišlo do nadomestne volitve za deželni ali državni zbor, ne delovati proti izvolitvi kandidata one stranke, katerej je pripadal prejšnji poslanec. Glede volitev v samoupravne zastope se pa zavežeta oba kluba dolovati na to, da se sporazumno in mirno vršé. Vselej pa, kadar bi vsled udeležitve nemške stranke prišel v nevarnost kandidat one slovenske stranke, katere posestno stanje se ima varovati, je sprijateljena jej stranka obvezana, udeležovati se volitve in glasovati za tega kandidata.

IX.

V prvi seji po ratifikaciji te spravne pogodbe odpovesta se iz vse zbornice izvoljena dr. Ivan Tavčar in dr. Danilo Majaron deželnemu odborništvu odnosno namestništvu in oba kluba se zavežeta pri nadomestni volitvi voliti tista kandidata, katera nominuje klub narodne stranke.

Ker je pričakovati, da se v tem slučaju odpove tudi dr. Adolf Schaffer svojemu mandatu v deželnemu šolskem svetu, obvezani so vsi slovenski deželni odborniki na njegovo mesto voliti tistega deželnega odbornika, katerega odloči klub katoliško-narodne stranke.

X.

Za okrajne cestne odbore in c. kr. okrajne šolske svete imenoval bode vsak sprijateljeni klub po jednega kandidata in slovenski deželni odborniki obvezani so, glasovati za te kandidate.

XI

Da se pospeši zbliževanje obeh strank, katero je nemogoče, dokler bode trajal gospodarski boj med njunimi pristaši, zavežete se klubovi vodstvi delovati na to, da se snovanje denarnih zavodov v krajih, kjer že kateri posluje — izvzemši deželno stolno mesto Ljubljano — po mogočnosti ovira. Pač pa bosta oba kluba zavezana podpirati ustanavljanje Raiffeisenskih posojilnic po večjih krajih, kjer še nobenega denarnega zavoda nij.

XII.

Ker se snovanje konsumnih društev iz narodnega stališča zamore odobravati le tam, kjer je slovenski živelj v boju z drugorodnim življem, z narodno-gospodarskega stališča pa le tam, kjer domača trgovina ne ustreza gospodarskim potrebam konsumentov — zavezujeta se oba sprijateljena kluba, delovati na to, da se v takih krajih dežele kranjske, kjer niso dani zgorajšnji predpogoji, konsumna društva ne snujejo. Kadar bi se pa v kakem kraji imelo osnovati kunsumno društvo po upljivu ali inicijativi jedne ali druge stranke, je vodstvo konsumno društvo snujoče stranke zavezano, o tem obvestiti vodstvo prijateljske stranke, da se doseže skupno postopanje.

XIII.

Zaradi velike važnosti, katera je v narodnem oziru pripisovati okrepljenju kmetištva in malega obrtništva, obvezujeta se oba kluba, da bodeta skupno delovala za snovanje kmetijskih in obrtnih produktivnih zadrug po vseh večjih krajih dežele Kranjske.

XIV.

Ko bi deželni zbor kranjski prišel v položaj, da bi iz svoje srede imel izbirati poslance za državni zbor, zavezujeta se oba sprijateljena kluba glasovati soglasno za devet kandidatov, katerih pet bode imenoval klub katoliško-narodne štiri pa klub narodne stranke. V slučaji da bi iz tako voljenega državnega zbora vršile se volitve v delegacije, imata se voliti pravi član in njega namestnik jedenkrat iz narodne, drugokrat iz katoliško-narodne stranke.

XV.

Prepovedano je poslancem obeh klubov, stopati v zadevah, o katerih je odločal skupni odbor ali pa skupščina obeh klubov, v dogovor z nemško deželnozborsko stranko.

Kdor bi ravnal proti tej določbi, zahtevati sme skupni odbor, da se izključi.

XVI.

Ta dogovor sklenjen je za sedanjo deželnozborsko volilno dôbo in se v tej dôbl ne more odpovedeti.

Izgotovi se pa v dveh jednakih izvodih, katere podpišejo vsi poslanci, ki so člani sprijateljenih klubov, Od teh izvodov shrani po jednega načelnik vsakega kluba.

Politični pregled.

Državni zbor. — Prva seja je bila dne 21. t. m. že v tej seji se je pokazalo, kakšen veter piha. Wolf in Schönerer sta zmerjala predsednika na najpodlejši način. Predsednikom je bil izvoljen dr. Fuchs, član nemške katoliške ljudske stranke. Ministerski predsednik grof Thun se je poslanski zbornici predstavil s kratko izjavo, v kateri je apeloval na vse stranke, naj mu pomagajo rešiti njegovo nalogo, napraviti red v parlamentu in obnoviti nagodbo z Ogersko. Rekel je tudi, da bo vlada vsem narodom pravična in da bo z raznimi reformami skušala pomoči obrtnikom in kmetovalcem. Tako revnega programa se niti v kaki srednjeamerlški republiki ne upa razviti vlada. Zbornica je sklenila, da se o tem programu otvori debata.

Predsedništvo poslanske zbornice. — Bivša predsednika Abrahamowicz in Kramar sta se morala umakniti. V zadnjem zasedanju sta šla v boj po naročilu in v imeni desnice, kar sta odredila, tega nista storila iz svoje inicijative, ampak dogovorno z desnico in z ministerskim predsednikom grofom Badenijevem, sedaj pa ju je desnica iz strahu pred opozicijo vrgla raz krov in volila novo predsedništvo. V slovenskih krogih je to postopanje navzlic simpatijam za člane novega predsedništva obudilo opravičeno ogorčenje. Novo predsedništvo je sestavljeno tako-le; dr. pl. Fuchs (član nemške katoliške ljudske stranke) predsednik, dr. Ferjančič I podpredsednik, Lupul (član rumunskega kluba) II. podpredsednik.

Štajerski veleposestniki in minister Bärnreither. — Ostra izjava štajerskega veleposestva proti Thunovemu ministerstvu je uspeh neumornega hujskanja dež glavarja grofa Attemsa, grofa Stürgkha, barona Moscona in barona Hackelberga. Veleposestniki bi bili morda sklenili sicer nekoliko reservirano, a vendar Thunovemu ministerstvu kolikor toliko prijazno izjavo, a ti štirje aristokrati so toliko časa ščuvali, da so se jim drugi udali.

Nemške stranke in vlada. V minolem zasedanju so bili nemškoliberalni veleposestniki, nemški nacijonalci, nemški naprednjaki, krščanski socijalisti in strančica Mauthnerjeva trdno združene. Grofu Thunu se je posrečilo, to jedinstvo razgnati in vse stranke so bile pripravljene, opustiti obstrukcijo. Ta uspeh so grofu Thunu pokvarili zaupni možje nemškonacijonalne kateri so naročili nemškonacijonalnim poslancem, da morajo tirati obstrukcijo. Poslanci so se udali, a na obstrukcijo menda ne mislijo resno. Vzl.c temu je situvacija za vlado sedaj neugodnejša, kakor je bilo še pred kratkim V nemški kat. ljudski stranki je nastal razpor. Najbrž izstopijo tirolski poslanci iz te skupine.

Obrtnija.

Deželna zavarovalnica.

(Dalje.)

Vsakdo mora pripoznati velik pomen zavarovanja živine, sosebno v naši deželi, kjer je živinoreja toliko važna stroka našega narodnega gospodarstva. Po uradnem štetji leta 1890. ima naša živina približno sledečo vrednost:

I. Konji:

a) pod enim letom starosti: 1163 glav po 50 gld. . . . . 58.150 gld.

b) nad enim letom do porabne starosti: 1353 glav po 80 gld. . . . . 108.240 „

Odnos . 166.390 gld.

Prenos . 166 390 gld.

c) plemenskih kobil 1886 glav po 100 gld. . . . . 188.600 „

d) delovnih kobil 8520 glav po 80 gld. . . . . 681.600 „

e) žrebcev 522 glav po 200 gld. . 104.400 „

f) skopljencev 10.327 po 9 gld. . 929 430 „

skupaj 23.771 konj v skupni vrednosti . . . . . 2,070.420 gld.

II. Goveda:

a) mlade živine pod enim letom 27.122 glav po 30 gld. . . . . 813.660 gld.

b) bikov nad enim letom starosti 3856 glav po 50 gld. . . . . 192 800 „

c) telic nad enim letom starosti še ne brejih 19.969 glav po 50 gld. . . 997.450 „

d) brejih telic 9473 glav po 70 gld. 663 110 „

e) krav 84.720 glav po 80 gld. . 6,778.320 „

f) volov 82 464 „ „ 100 gld. . 8,246 400 „

skupaj 227.613 goved v skupni vrednosti . . . . . 17,691.740 gld.

III. Ovce: 53.462 glav po 7 gld. 374.234 gld.

IV. Koze: 8418 glav po 6 gld. 50 508 „

V. Prešiči: 94 985 glav po 20 gld. . . . . 1,899.700 „

Skupna vrednost živine . . . . 22,086.602 gld.

Da tako narodno premoženje zasluži najskrbnejšega varovanja in torej tudi zavarovanja, pač ni še dalje pojasnovati.

Nasledki izgube in nesreč v hlevu so toliko občutljiveji, kolikor večja je denarna vrednost za kmetijstvo koristnih živali. Tudi v naši deželi smemo govoriti o napredujoči, bistveno se zboljšujoči živinoreji in to sosebno na Gorenjskem, kjer se je v živinoreji pokazal že tolik napredek, da nahajamo tamkej istovrstno živinsko pasmo, ki je glede porabne vrednosti močno enaka belanski govedi, ter se z veseljem more potrditi, da je kralj. hrvatska deželna vlada že veliko živine za pleme nakupila na Gorenjskem. S požlahnitvijo naših živinskih plemen raste tudi potreba zavarovanja, kajti tudi pomanjkanje zavarovalnih zavodov se mora brezdvomno prištevati med one zapreke, ki branijo kmetskemu gospodarju omisliti si boljše in večvredne plemenske živine, ker se z isto razpostavi veliko večjemu riziko kot pri manj vredni živinski pasmi.

Tudi še druga okolnost govori za ustanovitev živinskih zavarovalnic; to je namreč vedno bolj se razvijoča vredba živinskega zdravstva, zakonodajstva o živinskem zdravstvu in pa dosedanje zatiranje živinske kuge od države. S tem se je pot za splošuo zavarovanje živine znatno zravnala; omenjena bodi tu le pljučna kuga, katera je v severnih kronovinah neizmerno škodo napravila ter je večkrat tudi bila uzrok, da je bil naši izvozni živini zabranjen ustop v ptuje države (Nemčijo, Švico).

*

Z državnim zakonom leta 1892., drž. zak. št. 142, se je pa posrečilo, pljučno kugo skoraj popolnem vstrebiti. To delo se je pričelo in izvršilo z največjo strogostjo vsa za pljučno kugo obolela goved je bila pobita ter je bilo v dobi od 10. oktobra 1892. do konca 1894. leta uničenih 18.635 glav v cenilni vrednosti 2,742.988 gld., za kar se je po pogodbi izplačalo iz državnega zaklada 1,558.786 gld. odškodnine. Temu postopanju pa se je zahvaliti tudi, da je pljučna kuga v Avstriji skoraj popolnem ponehala.

Čeravno je narodno-gospodarska korist vredjenega živinskega zavarovanja popolnem očividna, se je vendar treba ozirati na več okolnosti, osled katerih je deželno zavarovanje živine ne malo obtežilno in ki jih je treba dobro premisliti.

Znamenita in za rešitev tega vprašanja zelo merodajna je razlika med zavarovanjem proti toči in med živinskem zavarovanjem, katera obstoji v tem, da se v prvem slučaji nezgoda ne more odvrniti, dočim pri živini, v kolikor ne nastanejo gotove hitro odločilne kužne bolezni, ne le skrbna in dobra postrežba ter krmenje in pa skrb za pravočasno zdravljenje more odvrniti nesrečo, temveč se take nesreče tudi iz dobičkarskega namena kar naravnost morejo prouzročiti.

Živinsko zavarovanje pridržuje si vsled tega posebne naredbe, da varuje svoje člane pred lahkomišljenostjo in prevaro in iz tega tudi sledi, zakaj se iz ene strani toliko kmetskih gospodarjev — in med temi posebno premožnejši, kateri morejo dati svoji živini boljšo strežbo, — pomišljuje udeležiti se kake živinske zavarovalnice, iz druge strani pa delovanje živinskih zavarovalnic, če je zavarovalno ozemlje razsežno, kar je samo ob sebi želeti iz ekonomičnih ozirov, ni toliko uspešno kakor pri zavarovanji proti toči, kajti pri razsežnosti ozemlja je obtežena zadostna kontrola zavarovancev ter pomnožena nevarnost, da se vsled zanikernosti ali iz hudobnega namena prouzročujejo in množé izgube. Če se torej zarad takih razmer morajo izdati bolj zapleteni zavarovalni pogoji, katerih preziranje prouzroči izgubo odškodnine, podana je s tem nesolidnim društvom posebno lepa prilika za zlorabo teh pogojev, sosebno torej za samovoljno prikrajševanje ali odrekanje zahtevanih odškodnin; ravno v tem pa, ker se kmetski gospodarji bojé, da bi se take nepravilnosti vtegnili pripetiti in ker se je že večkrat dogodila taka zloraba, leži glavni uzrok, da se toliko gospodarjev ne more sprijazniti z zavarovanjem z živine.

V Avstriji ostalo je do sedaj prezuspešno vse prizadevanje za vpeljavo obligatornega z državnim zakonom vrejenega živinskega zavarovanja, oziroma obligatornih deželnih zavarovanj živine.

Na podstavi § 41. splošnega avstrijskega zakona glede živinskih kug z dne 29. februvarija 1880. l. nastali so na Tirolskem, Moravskem in Dolnjeavstrijskem deželni zakoni, in sicer na Tirolskem o ustanovitvi zaklada za živinske kuge v svrho hitrejšega zatiranja pljučne kuge in smrkavosti; na Moravskem o povzdigi reje goveje živine, in zavarovanja goveje živine, in na Dolenjeavstrijskem o ustanovitvi zakladov za živinske kuge v svrho hitrejšega zatiranja amrkavosti in vraničnega prisada kopitarjev, pljučne kuge, vraničnega prisada, perečega ognja in kužne pljučnice (tuberkoloze) pri govedi.

Ko je zadobil veljavnost zakon o zatiranji pljučne kuge za vso državo, stopili so iz veljavnosti deželni zakoni gledé pljučne kuge, in to je na Moravskem dalo povod, da je bil deželni zakon popolnem razveljavljen, dočim so na Tirolskem določbe deželnega zakona gledé smrkavosti ostali v veljavi; na Dolenjeavstrijskem pa so se pozneje namesto pljučne kuge s zakonom leta 1894. vsled poginjanja govedi za telečjo mrzlico prouzročene izgube privzela v zavarovanje.

Po zakonu za Tirolsko odškodovale so se v vseh slučajih štiri petine cenilne vrednosti ter se je zaklad za živinske kužne bolezni vzdrževal s pobiranjem po 1 krajcarja od vsake glave govedi, in po 6 kr., od vsakega konja.

Dolenjeavstrijski zakon odmerja odškodnino v vseh slučajih z osem desetinami cenilne vrednosti. Zaklad se ustanavlja s priklado, katero pobirajo občinska predstojništva, in sicer od konj po 10 kr., od govedi po 10—20 kr.

(Dalje sledi.)

Mojsterski tečaji za stavbene mizarje, krojače in čevljarje.

Po naročilu c. kr, trgovinskega ministerstva priredi c. kr. tehnologiški obrtni muzej na Dunaji tudi v letu 1898 mojsterske tečaje, in sicer za stavbene mizarje, za krojače in čevljarje. V tečaju za mizarje se bode poučevalo o delavnicah, o predložitvi proračunov in ponudb o tehnologiji pomočnih sredstev in o orodji in strojih za obdelovanje lesa. V tečajih za krojače in čevljarje se bo puočevalo s prikrojevanji, jemanji mere, izvrševanji krojnih vzorcev, izdelovanji čevljev s stroji in razun tega v vsih treh tečajih v strokovnem risanji, obrtnem knjigovodstvu in kalkulaciji. Tečaji za mizarje so štirikrat v letu in trajajo po 8 tednov. Oni za krojače in čevljarje so po štiri ali petkrat v letu in trajajo po 6 tednov. Za vsprejem v te tečaje morejo prositi mojstri in pomočniki, če jih priporoči občinski urad in zadruga ali kako strokovno društvo. Mojstri imajo prednost pred pomočniki. Starost prositeljev mora biti med 24. in 45. letom in morajo biti vojaščine prosti. Prošnje za vsprejem v tečaje je vložiti pri ravnateljstvu c. kr. tehnologiškega obrtnega muzeja (Dunaj IX/2 Währingerstrasse 59). V prošnji se mora navesti starost, kako dolgo je prositelj že mojster ali pomočnik, v katero trgovsko in obrtniško zbornico je pristojen in v krajih, kjer ni železniške postaje, najbližjo železniško postajo. Pri prošnjah za čevljarski tečaj je navesti tudi občevalni jezik. Učnina znaša v tečajih za stavbene mizarje 40 gld. v onih za krojače in čevljarje 25 gld, vpisnina pa 2 gld. Manj premožnim se omogoči obisk tečajev z oproščenjem učnine in pode-

litvijo ustanov. Prošnje za vproščenje učnine je vložiti pri ravnateljstvu c. kr. tehnologiškega obrtnega muzeja, one za ustanove je pa nasloviti na c. kr. trgovinsko ministerstvo, vložiti pa pri imenovanem ravnateljstvu in jim razun že omenjenega priporočila priložiti tudi ubožno spričevalo; mojstri naj priložijo tudi obrtni list.

Ustanove pri mizarskih tečajih znašajo za obiskovalce, ki stanujejo na Dunaji 80 gld. za mojstre, in 70 gld. za pomočnike, za vnanje obiskovalce po 120 gld. za mojstre, in 96 gld. za pomočnike. Pri tečajih za čevljarje in krojače pa za na Duuaji stanujoče obiskovalce 60 gld. za mojstre, in 50 gld. za pomočnike, za vnanje obiskovalce 90 gld. za mojstre in 70 gld. za pomočnike. Razun tega se vnanjim stipendistom povrne tudi vožnja v tretjem razredu osebnega vlaka na Dunoj in nazaj. Komur se podeli ustanova, ta je ob enem oproščen učnine, vpisnino plača pa vsakdo. Prošnje na ravnateljstvo c. kr. tehnologiškega obrtnega muzeja so kolka proste, tudi one na c. kr. trgovinsko ministerstvo, če jim je priloženo ubožno spričevalo. Prošnje za vsprejem v jednega teh tečajev se vlože lahko vsak čas. Razglasilo o teh tečajih je vsakteremu na ogled v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Poučni in zabavni del.

Ivan Durak.

(Povest, ruski spisal Lev. Tolstoj.)

I.

V neki deželi je živel bogati kmet. Imel je tri sinove: Semjon — vojaka, Taras — debeluha in Ivan — norca in mutasto hčer Malanjo. Vojak Semjon je šel v vojsko, carju služit, Taras — debeluh v mesto k trgovcu, učit se trgovstva, Ivan — norec pa je ostal z mutasto svojo sestro doma, da bi pomagal očetu polja obdelovati. Zaslužil si je Semjon — vojak premoženje, dospel do visoke službe in se oženil s hčerjo nekega plemenitaša. Dohodki so mu bili veliki, posestvo precejšno, pa vender ni mogel izhajati, kar je zaslužil mož, to je zapravila žena, in denarja ni bilo nikoli pri hiši. Prišel je Semjon — vojak na svoje posestvo, pobirat dohodke. Tedaj mu reče oskrbnik: Nimam od nikoder vzeti; mi nimamo živine niti orodja, ne konj, ne krav, ne pluga, ne brane, treba je vse prej kupiti, potem bomo imeli tudi dohodke.

Tedaj se poda Semjon — vojak k očetu: Ti si bogat, oče, pravi Semjon, a meni nisi ničesar dal. Daj mi tretjino svojega imetja, da bom uravnal svoje gospodarstvo. Stari mu odgovori na to: Ti mi nisi pri hiši prav nič pomagal, čemu ti naj dam tedaj tretjino? To bi bilo za Ivana in za deklico razžaljivo. Semjon pa reče: Aj, saj on je neumen, ona pa je gluha, čemu jima bodo premoženje? Stari mu reče na to: kakor bo rekel Ivan. Ivan pa reče: Nu, zastran mene, naj vzame.

Semjon — vojak je vzel svoj delež, uravnal ž njim svoje posestvo ter šel zopet carju služit.

Taras — debeluh si je pridobil v mestu mnogo denarja, oženil se s hčerjo nekega trgovca, pa vse je še bilo premalo; prišel je k očetu in rekel: Daj mi moj delež. Pa stari ni hotel dati Tarasu deleža: Ti nam nisi nič pomagal, reče mu, kar imamo pri hiši, pridelal je Ivan. Tudi njemu in deklici se ne bi zdele prav s teboj deliti. Taras pa reče: Zakaj mu bo neki, on je neumen; oženiti se ne more, nobena ga noče vzeti, in mutasta hčerka potrebuje ravno tako malo. Ivan, reče, daj mi polovico žita in belega žrebca, kterega je vendar škodo rabiti za oranje.

Zastran mene, reče Ivan smeje se, jaz nimam nič zoper to. Tako je dobil tudi Taras svoj delež. Žito je peljal v mesto, odpeljal tudi belca, in Ivanu je ostala samo stara kobila, s katero je kakor prej oral in za svoje starše skrbel.

II.

Jeza popade peklenskega poglavarja, ko zve, da se niso sprli bratje pri delitvi, ampak da so šli v miru vsak k sebi. Takoj pokliče tri hudobce.

Čujte, reče, kaj vam povem. Na zemlji živijo trije bratje, Semjon — vojak, Taras — debeluh in Ivan — norec. Ne prepirajo se mej seboj, ampak živijo prav mirno in delijo vse premoženje mej seboj. Posebno mi dela preglavice Ivan, ki je neumen. Napravite se vsi na delo ter mi jih tako razkačite, da si bodo drug drugemu oči izkopali. Boste-li storili? Gotovo, odgovorijo hudobci. Kako pa boste pričeli? E no, rečejo, začeli bodemo tako-le: delali bomo tako dolgo, da ne bodo imeli ničesar več jesti; potem jih bomo spravili na jeden kraj in tako se bodo že sprli. Dobro reče poglavar; vidim, da razumete stvar. Pojdite tedaj in ne vrnite se poprej, dokler ne napravite sovraštva med onim tremi, sicer vam snamem kožo.

Hudobci se podajo v močvirje in se začnejo posvetovati, kako se naj lotijo dela; prepirajo se in pričkajo, vsak je hotel kolikor mogoče delati, in nazadnje sklenejo, da bodo srečkali, kteri bo prevzel tega ali onega brata. Ako bi kateri izmed njih prej svoj smoter dosegel kakor drugi, potem mora tema pomagati. Žrebajo tedaj in določijo dan, kedaj se morejo zopet v močvirju zbrati in se pogovoriti, kteri da je že svojo delo končal in kteri še potrebuje pomoči.

Določen dan je nastopil, in hudobci se zberó, v močvirju, kakor so se dogovorili. Pripovedujejo jeden drugemu, kako se jim je godilo. Prvi hudobec, kteremu je bil odločen Semjon — vojak, poročal je tako-le: Svojo nalogo sem srečno rešil, jutri bo prišel Semjon k svojemu očetu. Kako si pa začel? vprašata tovariša.

Ej no, ohrabril sem Semjona tako, da je obljubil svojemu carju spraviti ves svet pod njegovo oblast. Tedaj je postavil car Semjona svoji vojski na čelo ter ga poslal, naj potolče indijskega carja. Vojski se snidete, jaz pa sem zmočil prejšnjo noč v Semjonovem taboru ves smodnik,

šel potem k indijskemu carju in mu napravil iz slame nebrojnih vojnih čet. Ko so zagledali Semjonovi vojaki slamnate vojake, upadlo jim je srce. Semjon ukaže na sovražnike streljati, toda kroglje so ostale v cevih, ker je bil smodnik moker. Zdaj se prestrašijo Semjonovi vojaki tako zelo, da se spuste v beg kakor hrčeki. Indijski car je slavno zmagal, Semjon pa se je vrnil osramočen v domovino, izgubil svoje posestvo in bo jutri, kakor se sliši, obsojen. Treba mi bo le še oprostiti ga iz ječe, da bo mogel bežati k očetu, potem je moja naloga rešena, in jaz vama lahko pomagam. Pa povejta, kteri izmed vaju potrebuje moje pomoči?

Drugi hudobec, kateremu je bil odmenjen Taras, poročal je sledeče: Tudi jaz sem dosegel svoj smoter ter ne potrebujem tvoje pomoči. Skrbel sem. da je njegov itak debeli trebuh še bolj odebelil, potem sem zbudil v njem skopost in zavist. Hrepenel je tako po tujem blagu, da je moral vse, kar je videl, kupiti ter nakupil za ves svoj denar nebrojno veliko stvarij. In vedno še kupuje in kupuje, in sicer za izposojen denar, kajti svojega nima več. Že tiči do vratu v dolgovih in ne more se več iz njih izkopati. V jednem tednu mora vse povrniti, kar je izposodil, jaz pa bom vse njegovo blago spremenil v gnoj, tako da ne bo mogel svojih dolgov poplačati in bo bežal k očetu.

Kaj pa je s teboj? vprašajo sedaj tretjega hudobca, ki je imel Ivana v svojih rokah.

Z menoj slaba, odgovori ta, do sedaj še nimam skoro nobenega vspeha. Najprvo sem pljunil Ivanu v vrč napolnjen s kvasom (malo kisla pijača), da bi ga začel trebuh boleti, potem sem šel na njegovo njivo ter jo preteptal, da je bila trša od kamena, češ da ne bo mogel orati.

Neumnež pa je prišel s plugom in jel orati, in akoravuo je stokal od bolečin, vendar ni odjenjal. Zlomil sem mu lemež, on pa je šel domov po druzega in je oral naprej. Zlegel sem pod zemljo, da bi zadrževal železo, toda on je ležal na plugu z vso močjo in mi prerezal z ojstrino roko. Skoro je preoral vso prabo, le majhen košček mu je še ostal. Pridita brata, in pomagajte mi, kajti ves naš trud bo zastonj, ako ga ne premagamo. Živel bo kot kmet kakor do sedaj, gospodaril in delal, in ona ne bosta trpela pomanjkanja, ker Ivan jo bode živil.

Zdaj obljubi Semjenov hudobec, ga mu pride prihodnji dan na pomoč, in na to se razidejo trije majhni hudobci.

III.

Vso praho je preoral Ivan, le majhen košček je še ostal. Drugega dne je prišel, da bi dokončal. Še ga je bolelo od prejšnjega dne, toda delo je bilo nujno; zatoraj je vzel plug in se odpravil na polje. Komaj je napravil jedno brazdo, kar obtiči lemež pod neko korenino, tako da ni mogel naprej! Toda bila ni korenina, ampak mali hudobec, ki se je obesil za lemež in ga zadrževal. To je vendar čudno, misli Ivan, nikoli ni bilo tukaj korenin in sedaj je naenkrat tukaj. Seže z roko v brazdo, čuti nekaj mehkega in izvleče na dan. Črno je kakor korenina; in glej, kako ti caplja! Glej ga, živega majhnega hudiča! Poglejte, reče Ivan, kakšna grdoba! Prime ga za nogo in mahne, da bi ga razbil o plugu, hudiček pa je začel kričati: Nikar me ne ubiti, storim zá te, kar hočeš. Kaj pa hočeš záme storiti? Le povej, kar hočeš.

Ivan se popraska po ušesi. Trebuh me boli, reče, mi moreš pomagati?

Morem, odgovori hudiček. No, ozdravi me tedaj.

Na to se pripogne hudobec k brazdi, grebe nekaj časa s kremplji, po tem potegne na tri dele razcepljeno korenino iz zemljo in poda Ivanu.

Kdor požre to korenino, ozdravi takoj, reče hudobec Ivanu. Ivan vzame korenino, odtrga jeden del in ga pogoltne. Takoj preminejo bolečine.

Spusti me sedaj prosi hudobec, skočil bom v zemljo in ne pridem nikoli več nazaj.

Nu, naj bo, reče Ivan, z Bogom! In kakor hitro je izgovoril Ivan „z Bogom“, skočil je hudobec pod zemljo, kakor pade kamen v vodo, samo luknja se je videla.

Ivan pa jo vtaknil ostala dela korenine v kapo ter prašil, dokler je bilo kaj. Potem je obrnil plug in se odpravil domov. Odpreže konje in stopi v sobo in glej, starši brat, Semjon — vojak, sedi sè svojo ženo pri mizi in večerja ž njo. Vzeli so mu posestvo in ušel jim je iz ječe in pribežal k očetu.

Ko zagleda Semjon Ivana, pove mu, da je pribežal k njemu in misli pri njemu ostati. Preživi naju s ženo, dokler ne dobim nove službe.

Bodi si, reče Ivan. Hotel je sesti Ivan na klop, pa plemenita žena ovoha, da smrdi in reče svojemu možu: Jaz ne morem sè smradljivim kmetom pri isti mizi jesti. Semjon — vojak pa reče Ivanu: Moja žena pravi, da smrdiš, lahko bi obedoval v veži.

Zastran mene, reče Ivan, jaz morem tako iti v hlev, krmit kobilo. Vzamo kruha, kapo in odide v konják.

(Dalje sledi.)

Književnost.

— »Gozdovnik«. Povest iz ameriškega življenja. Poleg K. May-a III. izdaje poslovenil H. Majar. Založil in prodaja Anton Turk, knjigovezec v Ljubljani. Cena prvemu zvezku 1 krono. May-eve povesti so lepo spisane, da se Nemci kar trgajo zanje. Prepričani smo, da bodo tud Slovenci z veseljem segli po tej knjigi, katero toplo priporočamo.

Novice.

Deželni zbor kranjski.

X. seja dne 15. februvarija.

Dr. Tavčar je ostro prijel kanonika Kalana in dr. Žitnika, ker sta mu v „Slovencu“ očitala, da je plačan zagovornik zasebnih zavarovalnic ter ju imenoval lažnjivca in obrekovalca. Žitnik je dal častno besedo, da on ni dotičnega napada spisal a pozneje se je izkazalo, da ga je vendar spisal in da je torej pri tej seji lagal. — Vremenoslovni postaji v Ljubljani se je dovolilo 500 gld. — Gospodinjski

šoli v Ljubljani se je dovolil ustanovni prispevek 300 gld. in letni prispevek 300 gld. — O prenaredbi dež zakonov z dne 26. oktobra 1875 in z dne 28. decembra 1884 je poročal posl. Višnikar in je bil sprejet predlog, naj se prvoimenovani zakon premeni v tem smislu, da je za učitelje namenjene ustanove porabljati v prid dotične občine, drugoimenovani zakon pa tako da naj se doklade učiteljem plačujejo iz normalnešolskega zaklada.

— Odobril se je proračun normalnošolskega zaklada, ki izkazuje potrebščine 398 573 gld, pokritja pa 23.708 gl. torej primankljaja 374 865 gld., ki se pokritje z doklado 10% na vse neposredne davke in prispevkom 220.276 gld. iz dež. zaklada. — Naročilo se je dež. odboru, naj popolni načrte o zgradbi ceste Rovte-Žiri in naj o stvari poroča v prihodnjem zasedanji Posl. Božič je v daljšem. jako dobrem govoru temeljito pojasnil razmere v prizadetih občinah in dokazal, da je zgradba te ceste jedna najnujnejših zadev, ker je Žir sedaj uprav ločen od sveta. Pozivljal je dež. odbor, naj zame stvar brez odlašanja v roke in naj jo do prihodnjega zasedanja gotovo dožene. — Odobril se je zakonski načrt o varstvu planink in kraljeve rože.

XI seja dne 17. februvarija.

Kmetijski družbi kranjski se je dalo podpore k ustanovitvi kmetijske gospodinjske šole 1000 gld. in zagotovilo letnega prispevka 1000 gld. — Sprejeti so bili predlogi, naj dež. odbor v prihodnjem zasedanju predloži zakon o uvrstitvi ceste Rakek-Laze-Logatec mej okrajne ceste, naj se vpelje na Gorenjski železnici vlak ki bo prihajal zjutraj v Ljubljano, in odhajal zvečer. naj dežela kupi jez pri Brodu, da se uravna Krka, a le če tudi država kaj da, dotični mejaši pa 25%. — Občinam Tržišče, Št. Rupert in Mirna so se dovolile primerne podpore za zgradbo mostov.

XII. seja dne 21. februvarija.

Hribar je stavil predlog: Vlada se pozivlja, takoj storiti vse potrebno, da se bodo varovale slovenskemu, oziroma hrvatskemu prebivalstvu na Štajerskem, Koroškem, Kranjskem in Primorskem v ustavi zajamčene pravice in da se ščiti to prebivalstvo nasilstva večine, kjer je vsled manjšega števila v deželi ali pa vsled umetno prikrojenega volilnega reda v zakonodajnih zborih v manjšini. — Za zgradbo okrožne bolnice v Vipavi se je dovolilo 3000 gld. — Pri razpravi o proračunu gledališkega zaklada, kateri se je odobril, sta se posl Kalan in dež predsednik baron Hein ostro spoprijela. Za uvedenje električne razsvetljave v gledališče se je dovolilo 12.000 gld. — Za razne zgradbe v dež blaznici na Studencu se je dovolilo 45 000 gld. več prošenj se je izročilo dež. odboru. Pri razpravi o dež kulturi se je posl. Božič krepko zavzel za uravnavo vipavskih voda

XIII seja dne 24. februvarija.

V tej seji se je unela dolga in burna razprava, ker je dež. predsednik baron Hein v zadnji seji rekel kanoniku Kalanu „da ni vreden več besed“ in ker je grof Barbo imenoval Kalana lažnjivca. Baron Hein je izjavil, da je rekel, da govor posl. Kalana ni vreden več besed, grof Barbo pa ni hotel ničesar preklicati, češ, da se je kanoniku Kalanu že opetovano v zbornici dokazalo, da je lažnjivec. — Božič je izvrstno govoril o gozdnih razmerah v njegovem volilnem okraju. — Rešila se je dolga vrsta prošenj.

XIV seja dne 25. februvarija.

To je bila slavnostna seja, v kateri se je samo sklenilo, poslati posebno deputacijo k cesarju, da mu čestita na petdesetletnici njegovega vladanja.

XV. seja dne 25. februvarija.

V imeni uredništva lista „Slovenec“ izjavi dr Žitnik, da posl. Kalan ni pisal notice. v kateri se je dr. Tavčarju očitalo, da je plačan zagovornik privatnih zavarovalnic in dalje izjavi, da se s tisto notico dr. Tavčarju ni hotelo očitati sebičnost, ker je sploh znana nesebičnost dr. Tavčarja. — Odobri se zamenjalna pogodba mej deželo in Ljubljano glede nekega sveta. — Več cest v kostanjeviškem cestnem okraju se uvrsti mej okrajne ceste. — Potrdi se naprava nove okr. ceste mej Št. Rupertom in Rakovnikom. — Po daljši razpravi se sprejme predlog, naj misli vlada v prvi vrsti na zgradbo železnice Celovec-Tržič-Kranj-Škofjaloka-Divača in le, če bi te proge ne bilo možno zgraditi, naj misli na progo Celovec-Tržič-Radovljica-Bohinj

XVI. seja dne 26. februvarija.

Po kratki razpravi se odobri zakonski načrt o uredbi učiteljskih plač. — Sprejme se predlog, naj vlada odpravi mlinarski obrat z Ogersko. — V deputacijo, ki pojde čestitat cesarju k petdesetletnici njegovega vladanja se volijo poslanci baron Schwegel, Hribar in dr. Papež, na čelu deputacije pa so dež. glavar Detela, glavarjev namestnik baron Lichtenberg, dež odborniki dr. Tavčar, Murnik Povše in Schaffer.

XVII. seja dne 28. februvarija.

Najprej se prečita izjava posl. Hribarja, Jelovška, Majarona in glavarja Detele, ki potrjujejo, da dež. predsednik v jedni prejšnjih sej ni rekel kanoniku Kalanu, da on ni vreden več besed, ampak da govor kanonika Kalana ni vreden več besed. — Posl. grof Barbo je potem izjavil; V seji dne 15 je dr. Žitnik pred zbrano zbornico dal svojo častno besedo, da on ni spisal znanega dr. Tavčarja zasramujočega članka v Slovencu Stoječ pod utisom te izjave in resnično ogorčen nad zasramovanjem občespoštovanega člana te zbornice rabil sem pri neki drugi priliki napram kanoniku Kalanu izraze, o katerih se je že večkrat govorilo v tej visoki zbornici in za katere sem mislil imeti toliko več povoda, ker posl. Kalani dasi odločno pozvan naj da častno besedo, da članka proti dr. Tavčarju ni pisal, tega ni storil. Dasi je dr. Žitnik dal svojo častno besedo, da dotičnega članka ni spisal — kar sem smatral za zanesljiv dokaz, da ga je spisal kanonik Kalan — je zdaj popolnoma brezdvomen način dognano, da večkrat imenovanega članka proti dr. Tavčarju ni spisal kanonik Kalan, ampak da ga je venderle spisal dr. Žitnik. Z ozirom na to, da se je stvar tako presenetljivo in in nepričakovano zasukala, obžalujem, da sem na podlagi domnev, katere so se izkazale kot napačne, žalil posl. Kalana. — Na to je dr. Žitnik rekel, da ni imel slabega namena, ko je s svojo častno besedo trdil, da ni spisal tistega, kar je je v resnici on spisal. — Zbornica je potem sprejela Hribarja predlog v obrambo ustavnih pravic slovenskega naroda in po daljši razpravi tudi načrt adrese, kateri je sestavil dr. Tavčar, ter predlog, s katerim se vlada pozivlje ustanoviti v Ljubljani potrebam slovenskega naroda ustrezajoče vseučilišče.

V večerni seji se je potem vršila proračunska razprava. O proračnnu je poročal Hribar, ki je predlagal:

I. Deželnega zaklada skupne potrebščina za 1898. leto 1 261.394 gld in skupno pokritje 122.109 gld. tedaj nedostatek 1,139.285 gld. se odobri. II. V pokritje tega nedostatka pobira naj se v letu 1898.: 1. 40% na priklada na užitnino od vina, vinskega in sadnega mošta ter od mesa s proračunjenim prihodkom 142,534 gld. 2. Samostojna dež. naklada od porabljenih likerjev in vseh poslajenih opojnih tekočin od hektolitra 15 gld. in od drugih porabljenih opojnih tekočin od hektoliterske stopinje 30 kr.; prihodek te naklade se proračuna s 370.000 gld. Naklada ad 2 se bode pobirala le do uveljavljenja zvišanega državnega davka na žganje in se s pobiranjem preneha precej, ko bo zvekšan državni davek na žganje. 3. Samostojna deželna naklada od porabljenega piva po 1 gld. od hektolitra s prihodkom 100.000 gl. 4. 30% na priklada na vse direktne davke s prikladami vred izvzemši doklade na osobni dohodninski davek. Ta do-

hodek se proračuna s 463 767 gld. 5. Na mesto doklade na osobni dohodninski davek se proračuna državni prispevek s 38.612 gld. kot na kranjsko deželo odpadli delež od zneska 3 000.000 gld. ki se bo pri novem osobnem davku več nabral. III Nedostatek 24 372 gld. pokrije naj se iz blagajnične gotovine.

Dalje je Hribar predlagal celo vrsto resolucij, mej drugimi tudi resolucijo, naj se za ustanovitev vseučilišča v Ljubljani dovoli 50 000 gld Pri podrobni razpravi se je zglasilo več govornikov, ki so razlagali svoje želje, dr. Majaron pa je predlagal, naj se zagotovi za vseučilišče 250.000 gld., kar je bilo sprejeto.

Zbornica je potem odobrila zakon o premembi obč. volilnega reda ljubljanskega in novi deželnozborski volilni red, pri kateri priliki je posl Kalan veleposestnike ostro prijel.

Mej sejo je dr Tavčar odložil mandat za dež. odbor, dr. Majaron pa mandat za njegovega namestnika Pri novi volitvi sta bila oba izvoljena. Za dr. Tavčarja so glasovali vsi slovenski in vsi nemški poslanci. za dr. Majarona samo slovenski poslanci. Iz kurije mestnih poslancev je bil na mesto pokojnega Kersnika voljen Grasselli

Zasedanje se je zaključilo na običajni način.

— **Osebne vesti.** Domobranski divizijonar v Gradci podmaršal baron Sztankovics je stopil v pokoj in dobil pri tej priliki naslov in značaj feldcajgmajstra ter bil imenovan tajnim svetnikom. — Divizijonarjem je imenovan general Herman vitez Buss. — Predstojnik okr- sodišča v Sežani g. Fran Dukič je imenovan deželnosodnim svetnikom v Trstu; svetniški tajnik v Trstu g. Jos. Platzer je imenovan deželnosodnim svetnikom in predstojnikom okr. sodišča v Sežani. — Svetniški tajnik Josip Hauffen v Ljubljani je imenovan deželnosodnim svetnikom. — Sodni pristav v Radovljici Fr. Kobler je imenovan svetniškim tajnikom v Ljubljani.

— **Promociji.** Dne 19. t. m. sta bila na dunajskem vseučilišči promovirana doktorjema medicine gg. Andrej Korenčan in Leopold Majdič. Čestitamo!

— **Premembe v učiteljstvu** Dež šolski svet je imenoval za stalne učitelje oziroma učiteljice naslednje provizorne učne moči: gospč. Ljudmila Bukovič za Št. Peter, Zofijo Modrijan za Črni Vrh, Marijo Pupis za Bloke, Marijo Dovgan za Zagorje, Marijo Pollak za Tržič, Marijo Račič za Boštanj, g. Matevža Juga za Col in g. Ivana Osano za Svibno. G. Franu Rantu na Jesenicah je podelil drugo učiteljsko mesto istotam, imenoval g Konrada Mallyja v Godoviču za Zagorje ter gospč. Emilijo Gusl za voditeljico dekliške šole v Ljubljani. Začasno vodstvo šole na Krki je poveril g. Ivanu Lobetu, vodstvo šole v Goričah gospč. Tereziji Kovačič, katera je imenovana za definitivno. G. Ivan Strehovec v St. Juriju je premeščen v Preloko, umirovljena pa sta g. Leopold Pegan v Prečni in gosp. Emilija Hren v Srednji vasi.

— **Za vseučilišče v Ljubljani** agitirajo razni nemški listi na vso moč proti ustanovitvi vseučilišča v Ljubljani. Ker nam utegne to pisarenje škodovati, bi bilo umestno, da bi se podprl sklep deč. zbora kranjskega in bi se paralizovala nemška protiagitacija s peticijami na državni zbor, s katerimi naj bi se zahtevala ustanovitev v smislu deželnozborskega sklepa organizovanega vseučilišča v Ljubljani.

— **Novo društvo.** V Podkraju, v postojinskem političnem okraju, se snuje slovensko bralno društvo.

— »**Gospodarska zveza**«, katera naj postane središče vseh gospodarskih ustanov, kar jih je v rokah katoliško-narodne stranke, je imela minoli teden svoj ustanovni obč. zbor in je bil izvoljen predsednikom dr. Šušteršič.

— **Popularno znanstvena predavanja.** Dijaško podporno društvo na c. kr. veliki realki v Ljubljani napravi s prijaznim sodelovanjem realčnih profesorjev štiri popularno-znanstvena predavanja: Predavali bodo: Dne 23. marca prof. Proft o električnem tresenju in o brzojavljanju brez žice; dne 26. marca prof. Belar o mikrokozmih v službi kemije; dne 30. marca prof. Proft o Röntgenovih X žarkih; dne 2. aprila prof. Laharner o Dantejevem potovanju po peklu. — Vsa štiri predavanja bodo v realčnem poslopju, vselej od 6. do 7. ure zvečer. Vstopnina k vsem štirem predavanjem znaša 1 gld. za vsako osebo. Preplačila se hvaležno sprejemajo. Posebne vstopnice se ne bodo izdajale. Dijaško podporno društvo se obrača do slavnega občinstva ljubljanskega z uljudno prošnjo, da bi se z ozirom na dobrodelni namen udeležilo predavanj Kdor se jih želi udeležiti, naj blagoizvoli svoje ime podpisati na polo, ki je iz prijaznosti razgrajena v knjigarni gg. Ig. pl Kleinmayrja in Ferd Bamberga in v trgovinski prodajalnici g. Vasa Petričiča.

Dr. R. Junowicz, načelnik. Fr. Levec, tajnik.

— **Podelitev plemstva** Dunajski „Salonblatt“ javlja, da imenuje cesar o petdesetletnici svojega vladanja štiri avstrijske in štiri ogerske grofe za kneze, daljši vrsti baronov povzdigne v grofovski stan in podeli grofovstvo tudi sarajevskemu županu begu Kapetanoviču, mnogim vojaškim in civilnim dostojanstvenikom in baje tudi dunajskemu in peštanskemu županu podeli baronstvo, v viteški stan pa povzdigne vse deželne maršale in dež glavarje ter njih namestnike, ako niso že plemenitaši ali ako niso duhovniki, dalje vse župane dež stolnih mest (izvzemši praškega župana dr. Podlipnega) in mnogo visokošolskih profesorjev in dr. uradnikov.

— **Naročen umor.** V Lugoš na Ogerskem so našli te dni 30letnega obrtnika Erdmanna ubitega. Preiskava je dognala, da ga je ubil njegov kočijaž, kateremu je za to plačala Erdmannova soproga 100 gld.

Važno za kmetijstvo!

je:

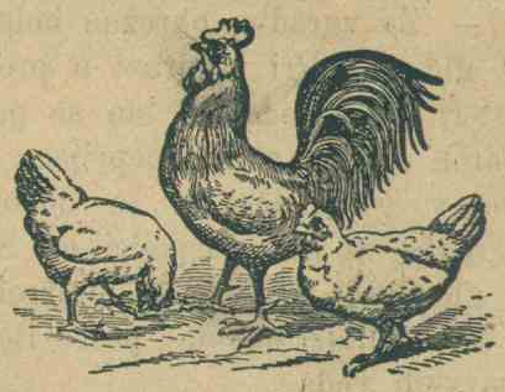

Redilna štupa za kuretino,

edino koristna za kokoši, purane, race in gosi. Pospešuje rast mesa in maščobe, kakor tudi množi valjenje jajec.
1 zavoj z navodilom 25 kr.
5 zavojev samo 1 gld.

Redilna štupa za prasiče.

Najboljše varstveno in dijetetično redilno sredstvo za prašiče.
1 zavoj z rabilnim navodilom 25 kr., 5 zavojev samo 1 gld.

Redilna štupa za živino,

za konje, rogato živino in ovce i. t. d.
Skoro vže **40 let z najboljšim vspehom** malo da ne po vseh hlevih v rabi, ako živina **ne mara jesti**, dalje zboljšuje **mleko.**
Zavoj z rabilnim navodom 50 kr., 5 zavojev samo 2 gld.

Vsa ta našteta sredstva se dobijo: (50—12)

v apoteki Trnkócz-ya v Ljubljani zraven rotovža

in se vsak dan s prvo pošto razpošiljajo.

Loterijske srečke

V Brnu dne 23 marcija t. l.: 8, 36, 26, 55, 61.

Na Dunaji dne 19. marcija t. l.: 47, 51, 16, 44, 25.

V Gradci dne 23. marcija t. l.: 64, 30, 46, 32 89.

Razpošiljava sukna samo zasebnikom.

En odrezek 3·10 *m* dolg zadostno za 1 moško obleko stane samo

gld.	3·10	iz dobre	pristue ovčje volne
»	4·80	» »	
»	7·50	» fine	
»	8·70	» »	
»	10·50	» finejše	
»	12·40	» angleške	
»	13·95	» grebenčaste	

En odrezek za črno salonsko obleko fl. 10·—

Blago za vrhnje sukne od 3 gld. 25 kr. meter in višje; loden v mičnih barvah 1 odrezek 6 gld. — 1 odrezek 9 gld. 95 kr. — peruvien in dosking, blago za državne in železniške uradnice in sodnijske talarje, najfinejše grebenčasto in ševejot blago, kakor blago, kakor blago za finančne in žandarmerijške uniforme itd., razpošilja po tovarniških cenah kot reelno in solidno dobro znana

sukno-tovarniška zaloga

Kiesel-Amhof v Brnu.

Vzorce pošlje zastonj in poštnine prosto. Pošiljatve po vzorcih.

Pozor! P. n. občinstvo se opozori, da se blago veliko ceneje dobi, ako se **naravnost** od nas naroči, kakor pa pri prekupcih. Tvrdka **Kiesel-Amhof v Brnu** razpošilja vsako blago po **pravih tovarniških cenah** brez prebitka kateregarabata. (5)

Pravi trpotčev sok je jedino oni, kateri se pripravlja v lekarni k Zrinjskemu, H. Brodjovin, Zagreb, Zrinjskega trg štev. 20.

Trpotčev sok nepresežno deluje pri vsih prehlajenjah dušnih organov, ter je najboljše sredstvo za prsni katar, kašelj, prsobol, hripavost in vratnobol. Tudi zastarani kašelj se s tem zdravilom v najkrajšem času da odpraviti; bolniki dobijo tek za jelo, lahko spijo in na ta način hitro okrevajo. — Izmed mnogih zahval spominjam tukaj samo ono: (18) (7—5)

»Velecenjeni gospod lekarnik!

Pošljite mi še tri steklenice Vašega izvrstno delojočega trpotčevega soka; potrebujem jih za moje znance. Jaz sem od dveh steklenic od neznosnega kašlja popolnoma ozdravel. Hvala Vam. Priporočil bodem ta zdravilni sok vsim prsobolnim. S poštovanjem. — Rudolf Ausim. Na Dunaji, 20. marca 1897.

Pazi naj se toraj, da je na vsaki steklenici varstvena znamka t. j. slika bana Nikole Zrinjskega, kajti oni samo je pravi trpotčev sok, kateri to varstveno znamko nosi. — Cena steklenici s točnim opisom je 75 kr. — Razpošilja se vsaki dan s pošto na vsa mesta in sicer proti predplačilu (priračunavši 20 kr. za zamotek) ali pa po poštnem povzetju. — Ceniki raznovrstnih domačih preskušenih zdravil razpošiljajo se na zahtevo zastonj in poštnine prosto. Lekarna k Zrinjskemu, H. Brodjovin, Zagreb, Zrinjski trg štev. 20.

Pravi trpotčev sok iz lekarne »k Zrinjskemu« v Zagrebu, dobiva se tukaj v Ljubljani v deželni lekarni pri Mariji pomagaj Milana Leusteka, Resljeva cesta št. 1.

Da se preprečijo vse prevare, imum odslej to oblastveno registrovano varstveno znamko.

Jedino pristn

Balsam

(Tinctura balsamica)

dobavlja na debelo in na drobno samo oblastveno koncesijonirana in trgovinskosodno protokolirana

tovarna balzama

lekarnarja

A. Thierry-ja

v Pregradi pri Rogatcu.

Pristen samo s to trg. sodno registrovano zeleno varstveno znamko.

Celotna priprava mojega balzama stoji pod zakonitim varstvom vzorcev.

Najstarejše, najpreizkušnejše, najcenejše in najreelnejše ljudsko domače zdravilo za prsne in pljučne boli, kašelj, izmečke, krč v želodcu, manjkanje slasti, slab okus, slabo dišečo sapo, kolcanje, zgago, vetrove, zaprtost telesa itd., za notranjo in vnanjo porabo proti zobobolu, gnitju v ustih, ozeblini, opeklinami itd.

Kjer ni nobene zaloge, naroči se naravnost z naslovom:

Tovarna balzama lekarnarja A. Thierry v Pregradi pri Rogatcu.

Cena franko za vsako poštno postajo Avstro-Ogersko je z zabojem vred:

12 malih ali 6 dvojnih steklenic . . . . . 4 krone,
60 » » 30 » » . . . . . 13 kron.

V Bosno in Hercegovino 30 kr. več.

Ponarejalce in posnemalce, kakor tudi prodajalce takih falsifikatov bodem na podlagi zakona za varstvo znamk strogo preganjal sodnim potom. (5)

Lekarna angela varuha

Schutzengel-Apotheke

des A. THIERRY in PREGRADA

Jedino pristno

Centifolijsko mazilo

(balzamsko mazilo iz rože centifolia).

Najkrepkejše vlačno mazilo sedanjosti. Velike antiseptične vrednosti. Posebno vnetji naprotnega učinka. Pri vseh še tako starih vnanjih bolih, škodah in ranah gotov vspeh, — vsaj najmanj zboljšanje in olajšanje bolečin prouzrojoče.

Manj nego dve škatuljici se ne razpošiljati; razpošilja se jedino le proti poprejšnjemu nakazu ali proti povzetjo zneska. Cena s poštnino, voznim listom in zavojem itd. za 2 lončka 3 krone 40 vin.

Svarim pred nakupovanjem neučinkujočih ponarejanj in prosim natanko na to paziti, da je na vsakem lončku vžgana zgornja **varstvena znamka** in firma **»Schutzengel-Apotheke des A. Thierry in Pregrada«**. Vsak lonček mora biti zavit v navodilo za vporabo, katero ima to varstveno znamko — Ponarejalce in posnemalce mojega jedino pristnega centifolijskega mazila bodem na podlagi zakona za varstvo znamk strogo preganjal; isto tako prodajalce falsifikatov. Kjer ni nobene zaloge, naroči se naravnost z naslovom:

Lekarna angelja varuha in tovarna balzama A. Thierry v Pregradi pri Rogatcu.

Razpošilja se brezizjemno le proti poprejšnjemu nakazu ali proti povzetju zneska.

Stotisočero družin vsak dan posebno rado pije

Kathreiner-Kneippovo sladno kavo

Prosta zdravju škodljivih snovij bobove kave ima edino Kathreiner-Kneippova sladna kava te dišavo in prijetni ukus. Ker pospešuje tek in je lahko prebavljiva, se Kathreiner-Kneippova sladna kava izkazuje že leta jednako dobro za odrasle in otroke. Z ozirom na zdravje in varčnost bi pristne „Kathreiner-jeve" kave ne smelo nedostajati v nobenem gospodinjstvu.

Svari se pred ničvrednimi ponaredbami.

Odgovorni urednik: August Pucihar. — Tisk in založba: J. Blasnikovi nasledniki.